

פרשת "אמור"

מאת דפנה שלו

התחלתי לקרוא את התורה סה"כ לפני חמש שנים כאשר הצטרפתי לקהילה, כלומר הפעם הראשונה שנפגשתי עם סיפורי התורה היא כאדם מבוגר. וגם קראתי הכל, לא רק סיפורי תורה מובחרים שנבחרו לבגרות בתנ"ך. לפעמים אני נתקלת במהלך הקריאה בכל מיני סיפורים קטנים שאני לא מבינה, או שאני מזועזעת מהם, או שניהם יחד. אחד מהסיפורים האלה מופיע בפרשת "אמור".

ממש בסוף הפרשה מסופר על איש "מעורב", שאמא שלו ישראלית ואבא שלו מצרי, המקלל את ה' במהלך קטטה עם איש ישראלי "טהור". התוצאה הסופית היא סקילת האיש למקלל למוות על ידי אנשי המחנה.

אפשר להבין את הסיפור על רקע כל הפרשה העוסקת בדיני הטהרה של הכוהנים שהיו צריכים להקפיד על קדושתם יותר משאר העם ויש להם כל מיני דינים שונים בקשר לנישואין ואכילת קורבנות, שהייה עם מתים וכדומה. אפשר לחשוב שהסיפור מעלה את הצורך גם לפרט דינים הקשורים לפציעת או הריגת אדם או בהמתו.

אבל בשביל מה צריך סיפור שלם? לא ברור לי.

אני בוחרת לראות סיפור זה כתמרור אזהרה עבורנו. אזהרה בנושא חופש הביטוי, הסובלנות לאני-האחר בתוך החברה והבעת עמדה השונה משאר העם, ובמיוחד מזו של המעמד "השליט". באופן אירוני, או שלא, שם האמא של המקלל הוא שלומית בן-דברי, ולפי רש"י- שהייתה מפטטת עם כל אדם באשר הוא ושואלת לשלומו. האיש הזה, לא רק שאמו רכלנית פטפטנית, הוא גם אני-אחר בחברה, לא גר כי אימו ישראלית, אבל גם לא ממש "משלנו". יש להניח שהיה מוקצה ומופלה מפאת מוצאו המצרי. והנה במהלך הריב הוא מעז להשתמש בשם ה' בקללה. דבר שלא מקובל על העם באותם ימים. התוצאה היא עונש הקשה ביותר של הוצאה להורג על ידי אנשי המחנה.

אז נכון, היום לא סוקלים אנשים על קללות עם שם ה', הבעת עמדה שונה או שימוש בשפה שאינה מקובלת, אבל רצח פוליטי כבר היה כאן. רבין העז להביע עמדה שונה ולומר דברים שאינם מקובלים על חלקים נרחבים של העם. התוצאה הייתה דה-לגיטימציה של רבין, הצגתו כנאצי, כערבי, כצורר ישראל ובסופו של דבר להוצאתו להורג ע"י "נציג הציבור".

תחושתי היא מאז רצח רבין, החופש להביע דעות השונות מאלו של המעמד השליט, שהיינו הממשלה, הולך ומצטמצם. הדעה כי הכרה בסיבלו של האני-האחר הכרחית להפסקת שפיכות הדמים באזורינו, והשתקתן של קולות אלו מנציחים את המלחמות - אינה פופולרית בימנו.

דוגמה עדכנית היא מטקס יום הזיכרון המשותף ליהודים ולערבים שהתקיים ממש לא מזמן. אומנים שהיו מעוניינים להופיע בטקס, הוזהרו על ידי רשויות מקומיות ועיריות שבמידה ויופיעו, לא יועסקו בעתיד על ידיהן.

אבל לא מדובר רק בהיבט פוליטי. השתקת הקולות השונים קורית גם בחיינו הפרטיים היום יומיים. היה לי תלמיד בקורס בני המצווה שהזהירו אותי לגביו. שהוא מדבר הרבה במהלך השיעור, שואל שאלות על מנת להציק, לא מסכים למה שנאמר ובכלל לא מעוניין להיות חלק מהשיעור. במערכת החינוך אנחנו קוראים לתלמידים כאלה "מאתגרים", בגנאי. כי לא נעים לקרוא להם בשמות אחרים. הבנתי שגם המשפחה שלו חווה אותו ככזה. אבל אני דווקא נהינתי לראות שהוא עצמאי במחשבתו ואינו מפחד לומר את האמת שלו וברגע שהתייחסתי אליו ברצינות ולא כאל מפריע סידרתי, הוא תרם הרבה לדיון בשיעור והעשיר את כולנו.

זכרו כי שם הפרשה "אמור", כלומר: דברו, ספרו מה בליבכם, מה בדעתכם גם אם דעתכם אינה פופולרית בקרב הציבור. אל תשתקו גם אם אתם בראש הסולם החברתי כמו הכוהנים וגם אם בתחתיתו כגון האיש החצי מצרי. במקום בו לכל אחד ישנה האפשרות לומר את דעתו, אין צורך לקלל את ה' ואין מקום להענישו.

אסיים בסיפור קטן אמיתי שאולי נראה תלוש כמו סיפור המקלל בפרשה, אבל מבחינתי הוא רלוונטי:

בחצר שלי גרים הרבה חתולי רחוב. הם מפחדים מאנשים ולא נותנים לאף אחד להתקרב אליהם או לגעת בהם, גם לא לגברת הזקנה שכל יום משאירה להם אוכל בחצר. אבל לפני כחודשיים, חתול אחד החליט להפסיק לפחד ולסמוך עלי שלא אפגע בו ונתן לי ללטף אותו. לאחר כמה ימים כבר ניגש אלי לליטוף. לא עברו הרבה ימים וכבר קיבל ממני אוכל. עכשיו הוא ישן אצלי על הכורסה כשבחוץ יורד גשם. שנינו זכינו. לי יש חתול ללטף ולו יש כורסה וארוחה. וכל זה כי הוא הפסיק לנהוג כמו שאר חבריו החתולים לחצר והעז לעשות משהו אחר.

שבת שלום.